

Cauza C-87/22**Cerere de decizie preliminară****Data depunerii:**

9 februarie 2022

Instanța de trimitere:

Landesgericht Korneuburg (Austria)

Data deciziei de trimitere:

4 ianuarie 2022

Apelant:

TT

Intimată:

AK

*[omissis]***REPUBLICA AUSTRIA****LANDESGERICHT KORNEUBURG**

În cauza în materie de curatelă a copiilor minori 1. V*** T*** și 2. M*** T***, ambii născuți la data de **.**.20**, ca urmare a apelului formulat de tatăl *[omissis]* T** T*, *[omissis]* împotriva hotărârii Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Tribunalul Districtual Bruck an der Leitha, Austria) din 2 noiembrie 2021 *[omissis]*, Landesgericht Korneuburg (Tribunalul Regional din Korneuburg, Austria), în calitate de instanță de apel, *[omissis]* a adoptat

Ordonanța

I. Adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene, în temeiul articolului 267 TFUE, următoarele întrebări în vederea unei decizii preliminare:

1) Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea

hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183) trebuie să fie interpretat în sensul că un stat membru competent pentru soluționarea cauzei pe fond poate solicita instanței judecătorești dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială, în cazul în care consideră că această instanță judecătorească este mai bine plasată pentru a soluționa cauza sau o parte specifică a acesteia, să își exercite competența chiar și atunci când acest alt stat membru este un stat membru în care copilul a dobândit reședința obișnuită ca urmare a unei deplasări ilicite?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 JO 2003, L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183) trebuie să fie interpretat în sensul că criteriile referitoare la transferul de competență prevăzute de acesta sunt reglementate în mod exhaustiv, fără a fi nevoie de criterii suplimentare în ceea ce privește procedurile inițiate în temeiul articolului 8 litera f) din Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii [denumită în continuare „convenția”]?

[omissis]

MOTIVARE:

V*** și M*** sunt copiii născuți în afara căsătoriei ai lui [omissis] A*** K*** și [omissis] T*** T***. Părinții și copiii sunt cetățeni slovaci. Copiii s-au născut în Slovacia. În temeiul dreptului slovac, încredințarea celor doi copii se face către ambii părinți în comun.

Tatăl este liber profesionist și lucrează în Bratislava. Mama lucrează ca farmacist, de asemenea în Bratislava. După nașterea celor doi copii, aceștia au locuit cu părinții lor mai întâi în Slovacia și s-au mutat în Austria în primăvara anului 2014.

În anul 2014, cei doi copii au frecventat o creșă pentru aproximativ o lună și jumătate, iar apoi, pentru doi ani, grădinița din Hainburg an der Donau (Austria). Începând din anul 2017, cei doi copii frecventează școala din Bratislava. Înaintea începerii școlii, ei erau transportați cu mașina, de la locul lor de reședință din Austria, la școală în Bratislava, și erau preluați, după activitățile extracurriculare, de unul dintre părinți și duși înapoi la casa din Austria. În această casă, copiii făceau pregătiri pentru următoarea zi de școală, se jucau și mâncau împreună cu părinții lor, înainte de a merge din nou la culcare în jurul orei 20:00.

Copiii vorbesc doar câteva cuvinte izolate în limba germană. Limba lor maternă este slovacă și comunică cu părinții și cu bunicii lor în limba slovacă.

Părinții s-au separat în luna ianuarie a anului 2020. Începând din luna iulie a anului 2020, copiii locuiesc cu mama lor la Bratislava.

Concomitent cu o cerere de returnare în temeiul articolului 8 litera f) din convenție, care este între timp pendinte în fața Okresny Sud Bratislava I (Tribunalul Districtual din Bratislava I) [omissis], tatăl a solicitat instanței de prim grad de jurisdicție încredințarea exclusivă a celor doi copii, cu titlu subsidiar, încredințarea principală a copiilor cu menținerea încredințării comune, precum și încredințarea provizorie exclusiv în favoarea sa a până la finalizarea procedurii privind încredințarea, în esență, pentru motivul sumar că, prin deplasarea ilicită a copiilor din Austria în Slovacia, mama a pus în pericol bunăstarea acestora. Ea i-ar fi îndepărtat pe copii de mediul lor social. Mama ar încerca să împiedice contactul tatălui cu copiii.

Mama s-a opus cererilor de încredințare ale tatălui și a invocat excepția necompetenței internaționale a Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Tribunalul Districtual din Bruck an der Leitha), în esență pentru motivul că, în toată această perioadă, copiii au avut reședința obișnuită în Republica Slovacă. În acest stat, ei au mers la școală, au fost la consultații medicale, și-au petrecut timpul liber și au locuit numai pentru a lua masa și a înnopta în casa din Hainburg an der Donau, unde copiii nu au fost integrați social.

Prin hotărârea din 4 ianuarie 2021, Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Tribunalul Districtual din Bruck an der Leitha) a respins cererea tatălui de încredințare și cererea de încredințare provizorie pentru motivul lipsei de competență internațională [omissis].

Prin hotărârea din 23 februarie 2021 [omissis] a Landesgericht Korneuburg (Tribunalul Regional din Korneuburg, Austria), în calitate de instanță de apel, a fost admis apelul formulat de tată și a fost modificată hotărârea atacată în sensul respingerii excepției de necompetență internațională invocată de mamă.

Această decizie a instanței de apel a fost confirmată în urma recursului extraordinar al mamei prin hotărârea Oberster Gerichtshof (Curtea Supremă, Austria) din 23 iunie 2021 [omissis], iar recursul extraordinar a fost respins.

La 23 septembrie 2021, mama a depus o cerere prin care a solicitat Bezirksgericht Bruck an der Leitha (Tribunalul Districtual din Bruck an der Leitha) ca, în temeiul articolului 15 alineatul (1) litera (b) și alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 [denumit în continuare „Regulamentul nr. 2201/2003”], să solicite unei instanțe din Republica Slovacă să se declare competentă în conformitate cu articolul 15 alineatul (5) din regulamentul respectiv sau, în mod alternativ, să pună în aplicare

din oficiu cererea în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) litera (b) și alineatul (2) litera (b) din acest regulament [omissis], deoarece pe lângă procedura de returnare prevăzută de convenție în fața Tribunalului Districtual din Bratislava I [omissis], în fața Tribunalului Districtual din Bratislava V erau pendinte mai multe proceduri la instanțe judecătorești din Republica Slovacă, inițiate atât de tată cât și de mamă, aceste instanțe ar fi efectuat deja numeroase măsuri de cercetare judecătorească și, prin urmare, instanțele din Republica Slovacă sunt mai bine plasate pentru a decide cu privire la răspunderea părintească asupra celor doi copii.

Tatăl s-a opus acestei cereri a mamei, susținând în esență că un transfer de competență în temeiul articolului 15 din Regulamentul nr. 2201/2003 nu poate avea loc decât în cazuri excepționale și, în orice caz, nu în cazul în care o procedură de returnare în temeiul convenției este pendinte în fața instanțelor din statul membru care urmează să își asume competența.

Prin hotărârea atacată în prezent, Tribunalul Districtual din Bruck an der Leitha a solicitat Tribunalului Districtual din Bratislava V ca, după rămânerea definitivă a acestei hotărâri atacate, să se declare competent sub forma unei hotărâri judecătorești, în temeiul articolului 15 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003, pentru procedura privind încredințarea celor doi copii și dreptul de vizită al tatălui la copiii săi. Acesta a considerat că, din cauza faptului că ambii copii erau resortisanți slovaci care locuiau cu mama la Bratislava din luna iulie 2020 și nu erau integrați social în Austria, instanțele din Republica Slovacă erau mai bine plasate pentru a decide cu privire la răspunderea părintească și la dreptul de vizită cu privire la cei doi copii. Tribunalul Districtual Bratislava V ar fi luat deja mai multe decizii definitive cu privire la dreptul de vizită al tatălui la cei doi copii ai săi. În schimb, desfășurarea procedurilor în fața unei instanțe austriece ar fi îngreunată în măsura în care, atât în cazul examinărilor efectuate de agenția austriacă pentru protecția copiilor și tinerilor, cât și în cazul expertului deja desemnat în psihologia copilului, toate interviurile și anchetele ar trebui să fie efectuate cu ajutorul unui interpret autorizat de instanță, ceea ce nu numai că ar fi costisitor și ar consuma mult timp, dar ar duce și la faptul că, din cauza traducerii, s-ar putea pierde sau ar putea fi redat inexact conținutul esențial al conversației.

Apelul tatălui împotriva acestei hotărâri se întemeiază pe motivul unei aprecieri juridice eronate și solicită modificarea hotărârii atacate în sensul respingerii cererii de transfer al cauzei, formulate de mamă în temeiul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, la Tribunalul Districtual Bratislava V; în subsidiar, solicită anularea fără înlocuire a hotărârii atacate, respectiv pronunțarea unei noi hotărâri de către instanța de fond după completarea procedurii.

Mama solicită respingerea apelului. În plus, ea solicită sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de interpretare a articolului 15 din Regulamentul nr. 2201/2003.

Landesgericht Korneuburg (Tribunalul Regional din Korneuburg), în calitate de instanță de apel, este chemată să se pronunțe, în a doua instanță, cu privire la cererea mamei.

Cu privire la prima întrebare preliminară:

1) Cadrul juridic:

Considerentul (12) al Regulamentului nr. 2201/2003 are următorul cuprins:

„Temeiurile de competență stabilite prin prezentul regulament în materia răspunderii părintești sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și, în special, de criteriul proximității. Prin urmare, ar trebui să fie competente în primul rând instanțele statului membru în care copilul are reședința obișnuită, cu excepția unor cazuri de schimbare a reședinței copilului sau ca urmare a unui acord încheiat între titularii răspunderii părintești.”

Considerentul (13) al Regulamentului nr. 2201/2003 are următorul cuprins:

„În interesul copilului, prezentul regulament permite instanței competente, în mod excepțional și în anumite condiții, să trimită cauza instanței unui alt stat membru, în cazul în care aceasta este mai în măsură să soluționeze cauza. Cu toate acestea, în acest caz, cea de a doua instanță sesizată nu ar trebui autorizată să trimită cazul unei a treia instanțe.”

Considerentul (17) al Regulamentului nr. 2201/2003 are următorul cuprins:

„În caz de deplasare sau de reținere ilicită a unui copil, înapoierea sa ar trebui obținută fără întârziere, iar, în acest scop, Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 ar trebui să se aplice în continuare, astfel cum a fost completată cu dispozițiile din prezentul regulament, în special cu cele din articolul 11. Instanțele din statul membru în care a fost deplasat copilul sau a fost reținut ilicit ar trebui să fie în măsură să se opună înapoierei sale în cazuri precise, justificate în mod corespunzător. Cu toate acestea, o astfel de hotărâre ar trebui să poată fi înlocuită cu o hotărâre ulterioară a instanței din statul membru al reședinței obișnuite a copilului înaintea deplasării sale sau a reținerii sale ilicite. Dacă această hotărâre implică înapoierea copilului, înapoierea ar trebui realizată fără a fi necesară recurgerea la vreo procedură pentru recunoașterea și executarea hotărârii în cauză în statul membru în care se află copilul răpit.”

Articolul 15 din Regulamentul nr. 2201/2003 prevede:

„Trimiterea la o instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza

(1) Cu titlu de excepție, instanțele judecătorești dintr-un stat membru competente pentru a soluționa cauza pe fond pot, în cazul în care consideră că o instanță dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială este mai

bine plasată pentru a soluționa cauza sau o parte specifică a acesteia și atunci când acest lucru servește interesul superior al copilului:

(a) *să suspende procedura sau respectiva parte a acesteia și să invite părțile să depună o cerere la instanța judecătorească din acest alt stat membru în conformitate cu alineatul (4) sau*

(b) *să solicite instanței judecătorești din alt stat membru să-și exercite competența în conformitate cu alineatul (5).*

(2) *Alineatul (1) se aplică:*

(a) *la cererea uneia dintre părți sau*

(b) *la inițiativa instanței judecătorești sau*

(c) *la solicitarea instanței judecătorești dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială, în conformitate cu alineatul (3).*

Cu toate acestea, trimiterea se poate efectua, la inițiativa instanței sau la solicitarea instanței dintr-un alt stat membru, numai dacă este acceptată de cel puțin una dintre părți.

(3) *În sensul alineatului (1), se consideră că un copil are o legătură specială cu un stat membru în cazul în care:*

(a) *după sesizarea instanței judecătorești menționate la alineatul (1), copilul și-a dobândit reședința obișnuită în acest stat membru sau*

(b) *copilul a avut reședința obișnuită în acest stat membru sau*

(c) *copilul este resortisant al acestui stat membru sau*

(d) *unul dintre titularii răspunderii părintești își are reședința obișnuită în acest stat membru sau*

(e) *litigiul se referă la măsurile de protecție a copilului privind administrarea, conservarea sau dispoziția cu privire la bunurile deținute de copil, bunuri care se află pe teritoriul acestui stat membru.*

(4) *Instanța judecătorească din statul membru competentă pentru a soluționa cauza pe fond acordă un termen în care instanțele judecătorești din celălalt stat membru trebuie să fie sesizate în conformitate cu alineatul (1).*

În cazul în care instanțele nu sunt sesizate în acest termen, instanța sesizată continuă să-și exercite competența în conformitate cu articolele 8-14.

(5) *Instanțele judecătorești din acest alt stat membru pot, în cazul în care este în interesul superior al copilului, din cauza circumstanțelor specifice ale cauzei, să*

se declare competente într-un termen de șase săptămâni de la data sesizării acestora pe baza alineatului (1) litera (a) sau (b). În acest caz, prima instanță sesizată își declină competența.

În caz contrar, prima instanță sesizată continuă să-și exercite competența în conformitate cu articolele 8-14.

(6) Instanțele judecătorești cooperează, în sensul prezentului articol, direct sau prin intermediul autorităților centrale desemnate în conformitate cu articolul 53”.

Până în prezent, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a interpretat dispoziția prevăzută la articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003 în sensul că, spre deosebire de norma generală de competență de la articolul 8 alineatul (1) din regulamentul, aceasta reprezintă o normă specială de competență în măsura în care ea constituie o excepție și, prin urmare, trebuie interpretată în sens restrâns, iar trimiterea la o instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza trebuie să se facă numai în cazuri excepționale (Ordonanța din 10 iulie 2019, EP (Răspundere părintească și instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza), C-530/18, punctul 24 și următoarele].

Întrebarea privind raportul dintre dispozițiile articolului 15 alineatul (1) din regulamentul și cele ale articolului 10 din regulamentul nu a primit încă un răspuns din partea Curții de Justiție. În principiu, dispoziția articolului 10 din regulamentul constituie o consolidare a poziției instanțelor din statul membru de origine în care copilul își avea reședința obișnuită înaintea răpirii. Acestea rămân competente, în temeiul unei *lex specialis*, prin derogare de la regula generală prevăzută la articolul 8 din regulamentul, pentru orice nouă procedură privind răspunderea părintească inițiată după răpire, până la apariția unuia dintre cazurile menționate la articolul 10 din regulamentul. Înainte de aceasta, procedurile privind răspunderea părintească nu pot fi inițiate nici într-un stat gazdă, nici într-un stat terț (C-403/09).

În prezent, se pune întrebarea dacă, în acele cazuri în care un stat membru căruia i se solicită să se declare competent în temeiul articolului 15 alineatul (1) litera (b) din regulamentul este, în același timp, statul în care copilul și-a stabilit reședința obișnuită provizorie în urma unei răpiri ilicite, competența se poate transfera către acest stat membru.

În această privință, pe de o parte, se poate susține că unui astfel de transfer se opune faptul că articolele 10 și 11 din Regulamentul nr. 2201/2003 instituie un sistem complex de soluționare a problemelor de competență, cu norme detaliate, care au ca obiectiv să asigure competența statului membru de origine și să nu creeze niciun avantaj răpitorului, motiv pentru care articolul 15 din regulamentul nu este compatibil cu această modalitate de a proceda, iar articolele 10 și 11 din regulamentul, ca *lex specialis*, au prioritate în aplicare asupra articolului 15 din regulamentul.

Pe de altă parte, se poate susține că însuși modul de redactare a articolului 15 din Regulamentul nr. 2201/2003 permite un transfer de competență inclusiv atunci când instanța din primul stat este competentă în conformitate cu articolele 10, 11 sau 12 din regulament, astfel urmărindu-se să se asigure că, și în aceste cazuri, există o anumită flexibilitate în exercitarea competenței, astfel încât să se țină seama în mod optim de interesul superior al copilului. Pe de altă parte, se poate argumenta în favoarea acestei poziții juridice că, din economia normelor de competență rezultă că norma de fond privind transferul de competență în temeiul articolului 15 din regulament este prevăzută doar la sfârșitul celei de-a doua secțiuni a regulamentului privind competența și, prin urmare, poate fi aplicată tuturor situațiilor juridice privind competența care preced această dispoziție și nu doar normei generale privind competența de la articolul 8 din regulament, deoarece transferul de competență prevăzut la articolul 15 din regulament ar fi putut fi reglementat imediat după articolul 8 din regulament.

Nu există o jurisprudență internă referitoare la raportul articolelor 10, 11 și 12 cu articolul 15 din Regulamentul nr. 2201/2003.

Cu privire la a doua întrebare preliminară:

În ipoteza în care [s-ar răspunde la] prima întrebare în sensul admisibilității transferului de competență și în cazurile de deplasare ilicită, se pune întrebarea dacă este admisibilă o apreciere doar pe baza criteriilor și condițiilor enunțate până în prezent în jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, și anume:

1. să existe o legătură între copil și un alt stat membru,
2. instanța competentă să judece cauza pe fond să considere că o instanță din acest alt stat membru este mai bine plasată pentru a soluționa cauza; și
3. trimiterea să fie în interesul superior al copilului [Ordonanța din 10 iulie 2019, EP (Răspundere părintească și instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza), C-530/18, EU:C:2019:583] sau dacă, în plus, trebuie să fie evaluate și alte împrejurări care să țină seama în mod specific de specificitatea deplasării ilicite în sensul convenției și, în caz afirmativ, care ar putea fi aceste împrejurări. Nici Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu a răspuns până în prezent la această întrebare.

Pentru instanța de apel este necesară abordarea tuturor întrebărilor, pentru a putea lua o decizie finală cu privire la cererea de transfer către instanțele din Republica Slovacă al competenței de a soluționa pentru prezenta cauză privind curatela. După cum transferul de competență în temeiul articolului 15 din Regulament nr. 2201/2003 este sau nu admisibil și în acele cazuri în care statul membru al instanțelor solicitate să își asume competența este totodată statul membru în care copilul și-a stabilit între timp, în urma deplasării ilicite, reședința obișnuită, ordonanța atacată va trebui să fie confirmată, în conformitate cu cererea mamei, după examinarea criteriilor relevante pentru transferul de competență. Cu toate

acestea, în cazul în care transferul de competență nu este admisibil, hotărârea atacată va trebui să fie anulată și cererea mamei va trebui respinsă.

[omissis]

Korneuburg, 4 ianuarie 2022

[omissis]

DOCUMENT DE LUCRU